

ANNA MOLL VERSEI

A költőnő édesapja, Vilmos Endre szabómester 1890-ben, tizenkilenc évesen, Élesdről (ma Románia) vándorolt ki az Egyesült Államokba. Néhány évig New Yorkban, majd Minneapolisban élt. Willistonban 1899-ben telepedett le. Szabóműhelyt nyitott, és még abban az esztendőben megszűnt. Feleségül vette a francia származású Marie Leclercet. Hat gyerekük született, négy fiú és két lány. Közülük öten éltek meg a felnőttkort.

Anna, harmadik gyerekként, 1905-ben született. Visszaemlékezései szerint nagyon eleven, de sokat olvasó és jól tanuló gyerek volt. Magyarul és angolul anyanyelvi szinten beszélt. Tanítónőnek készült. Húszéves korában a helyi iskolában kezdett tanítani. 1928-ban ment férjhez a magyar származású dr. André Mollhoz. Néhány évig Jamestownban laktak, ahol a férfi állatorvosként dolgozott, majd 1937-ben visszatértek Willistonba.

A házaspár 1946-ban állatmenhelyet alapított. Ide elsősorban azok az állatok kerültek, amelyeket gazdáik meguntak, vagy amelyek tartásáról lemondtak. A menhely mind a mai napig működik az Amerikai Liga fenntartásában.

A Moll-házaspárnak 1930–39 között négy gyermeke született, három fiú és egy lány. A legidősebb fiú meghalt a koreai háborúban. A másik két fiú állatorvos, illetve középiskolai tanár lett. A lányok etológusként dolgozik ma is a szülők által alapított menhelyen.

Az állatsírvetéseket Anna Moll 1945 és 1970 között írta angol nyelven. A versek sem folyóiratban, sem kötetben nem jelentek meg eddig, mert a költőnő végrendeletében úgy határozott, hogy költeményei, a személyes vonatkozások miatt, csak a halála után kerülhetnek nyilvánosságra.

Anna Moll és a férje a hetvenes évek közepén többször is ellátogatott Magyarországra. A költőnő ezután fordította le a verseit magyar nyelvre.

Anna Moll nyolcvannégy éves korában, 1989. augusztus 4-én hunyt el Willistonban.

NÓGRÁDI GÁBOR

ABRAM TIGRISE

Balgák, kik hisztek minden változásban,
s egyenlőségről, békéről papoltok,
meg arról, hogy a szív s a türelem
megszelidíti az erőszakot,
fejtsétek meg Abram Lévi halálát.

Ifjan tanár volt München városában,
Goethe és Heine nyelvén oktatott,
s kiket szeretett, mind megölték azok,
akiket szeretett.

Évekig élt a magány templomában,
s megzavarhatta az emlékezés,
mert életét tette rá, hogy egy tigris
felnevel és békében él vele.

Magához vett a rácok árnyékából,
cumival táplált és dédelgetett,
s pórázon volt a Lincoln tér körül,
hogy Billingtonnak leessen az álla.
Nézd a zsidót! – bámult a kandí nép.
– Kezes bárány vele az a vadállat.
S mi szép e gyöngéd kapcsolat közöttük!

Múlt az idő, nőttem, s egy reggelen,
hogy Abram hajlongva imádkozott,
egy mozdulat felforralt a vérem:
a Természetnek órája ütött.
Isten megövtá őt.

A táleszát dobta fejemre
és átmenekült a szomszédos szobába.

Én én vagyok, jegyezd meg mindörökre!

Napok múlva,
ordításom miatt
a szomszédok szóltak a rendőrségen,
így találtak meg engem
éhségtől elvadultan,
s Abramot a kötélén.

A LINCOLN TÉRI PATKÁNY

Nehéz úgy élni, hogy mindenki gyűlöl.
Bujkálsz a fény elől sötét zugokban holtig.
Mocsokban élsz, mert oda nem követnek,
s ha fázol, csak fajtád melege gyógyít.

Mert a világ utál, utálod a világot,
benne magad, testvéred, minden őszöd.
Így élsz.

S ha egyszer fellázadsz az ellen,
amit a rettegek sorsnak neveznek,
s egy nyári napnak reggelén kifekszel
a sugarak alá –
ó, lázadásnak szent pillanata!
– biztos arra jön Buck a szolgálatból,
s egy lövéssel szétfröcscent a kövön.

MILLI, A MÓKUS

Ki ne ismerné Nathan Rosenberget,
a fürgelábú, harsány textílest,
kinek fia megszökött Annival,
a kvéker Hall lányával egy napon!
(Odense-ben élnek, a dán partokon.)

A Szabadság sugárút elején
volt szövetboltja,
hol ketreclben én
futkároztam
ezer mérföldön át – pörgő kerékben –
lombos fák közé,
örökké úton lombos fák közé.

Ismertétek.

De ismertétek-e?

Ki tudta, hogy zárás után a pultnál
egy székbe rogy nézni futásomat?
Nézi, nézi és úgy bög, mint egy gyermek:
„Ó, Isaac, Isaac, mért hagytál el engem?”